

Courtesy of WARP FILMS, MATRIARCH PRODUCTIONS AND PLAN B and Netflix, inc.

Adolescence Avsnitt 2

Språk: Engelska, svensk text

Land: Storbritannien

Ålder: År 3 gymnasiet/universitetsutbildningar

Regi: Philip Barantini

Produktionsår: 2025

Längd: 51 minuter

Sammanfattning av avsnittet:

Poliserna fortsätter utreda mordet på Katie som 13-åriga Jamie begått. De söker efter den kniv som används vid brottet och även efter motivet. Polisen förhör klasskompisar på skolan, Katies bästa kompis och Jamies kompisar. Poliserna möter en skolmiljö som är rörig och där elever blir utsatta för mobbning. Poliserna har utifrån sociala medier trott att Jamie och Katie var vänner, men vid besöket får de veta via Adam (en av polisernas son) att de har tolkat meddelandena och interaktionen fel och att Jamie varit utsatt för nätmobbning. Jamie hävdar att han är oskyldig till mordet.

Till avsnittet har materialet två inriktningar - *utsatthet och mobbning* samt *medier och sociala medier*. Du kan välja det ena, det andra eller båda utifrån ditt lektionsupplägg.

Luke (Polisutredare för Jamies fall) skickar ett meddelande till sin son:

"Jag är utanför din skola. Jag måste nog komma in till din klass, okej? Jag ska inte störa dig!"

Föregående avsnitt började med ett meddelande från Lukes son till honom. Detta avsnitt börjar istället med ett meddelande från Luke till hans son. Observera detta, det kan vi återknytta till i slutet av texten.

1. Berättelsen tar sin början

Luke och Misha, de två poliser som ansvarar för Jamies fall, besöker hans skola för att genomföra ytterligare utredningsinsatser. Först pratar de med Jade, Katies (flickan som blivit mördad) närmaste vän: ett kort och fruktlöst samtal. Jade är mycket upprörd och arg och vill inte tala öppet med dem. Därefter går de runt i klassrummen för att samla information från Jamies och Katies klasskamrater. De letar efter bevis för att styrka det brott som Jamie har begått.

På skolan inträffar flera incidenter. Jade attackerar Ryan, som är Jamies nära vän. Adam, Lukes son som går på samma skola, pratar med sin pappa och berättar om Jamies relation med Katie. Denna information gör Lukes perspektiv tydligare: Incel, enligt regeln att 80% av kvinnorna attraheras av 20% av männen. Katie trodde att Jamie var en incel och skulle förbli ensam och oskuld för alltid.

Luke och Misha försöker också prata med Ryan, men han är inte särskilt benägen att lämna information. Slutligen när Luke återigen försöker ställa fler frågor flyr Ryan genom klassrumsfönstret. Snart fångar Luke upp honom utanför skolan. Den tonårige pojken säger under polisens påtryckningar:

"Kniven som Jamie använde för att döda Katie var min. Jag trodde bara att han ville skrämma henne lite."

I slutet blir Ryan arresterad. Misha återvänder till polisstationen, medan Luke väntar utanför skolan på sin son Adam för att gå och äta lunch tillsammans. Med ett flygfoto (Aerial shot) rör sig kameran långsamt bort från skolan och eleverna, och visar platsen där Katie blev mördad, dekorerad med blommor. Jamies far står där också, håller en bukett och betraktar med oro i blicken, förmodligen med tankar på Jamies öde.

2. Skolan: väggen mellan elever och lärare

I detta avsnitt ser vi bilder av en skola som verkar kaotisk, eller vid första anblick något rörig men som egentligen har sin egen ordning. Dessa bilder kan påminna oss om en låt av Pink Floyd:

We don't need no education
We don't need no thought control
No dark sarcasm in the classroom
Teacher, leave them kids alone
Hey, teacher, leave them kids alone
All in all it's just another brick in the wall
All in all you're just another brick in the wall

Musikvideon *The Wall*, det berömda verket av Pink Floyd, frammanar bilden av ett övervaknings- och kontrollsystem i skolor; den dolda auktoriteten och makten som, i bästa fall, leder till mental kontroll över barn. I musikvideon hör och ser vi hur den kontroll och tillsyn som vi kallar "omsorg" kan kväva kreativitet och till och med beröva individer möjligheten att göra misstag.

Den franske filosofen Michel Foucault har skrivit utförligt om sociala system och makt. Enligt honom leder modern kunskap till nya former av makt och kontroll. I moderna sociala institutioner ser vi inte längre den öppna användningen av våld som var vanlig i traditionella samhällen, men dessa nya institutioner döljer sin maktutövning. Detta sker genom utövande av makt över dem som utsätts för disciplinära, övervakande och juridiska åtgärder. Exempelvis kan kontrollen av brottslingar i fängelser eller personer med psykiska sjukdomar på "psykiatriska sjukhus" ses som sådana dolda maktformer. Även om permanent tortyr eller bestraffning inte längre förekommer, såg Foucault den ständiga övervakningen som en form av dold auktoritet. Enligt honom lever vi alla i övervakningssamhällen och är ständigt föremål för kontroll och övervakning, och om vi bryter mot rådande regler och ramar kommer vi att bestraffas. Ur detta perspektiv gör Foucault ingen skillnad mellan psykiatriska sjukhus, fängelser och skolor.

I Jamies och Katies skola ser vi elevernas kreativitet när de ifrågasätter skolans kontrollsystem – en form av motstånd mot systemet. Men vi ser också en annan verklighet: hur långt ifrån elevernas faktiska kommunikationsmiljö lärare, skolpersonal och polisen befinner sig, och hur begränsad deras förståelse är. De lyssnar främst för att behålla sin kontroll över skolan, men kan inte ens föra en meningsfull dialog med eleverna om den tragedi som inträffat – Katies mord. De verkar oförmögna att kommunicera med Jade, Ryan och de andra eleverna, och har ingen förståelse för teknikerna och detaljerna i elevernas kommunikation på sociala medier. Det är som om en symbolisk vägg skiljer tonåringarna från de vuxna.

Diskussion:

Hur mycket kan NI identifiera er med denna situation?

Just got banged by a girl,
you sausage

3.Incel:

Ju mer poliserna rör sig runt i skolan, desto mer förvirrade blir de. Kommunikationskanalen mellan dem och eleverna är blockad. Adam, Lukes son, vill lindra denna förvirring något. Han pratar med sin pappa och berättar något som ingen annan lagt märke till: hur kommunikationen mellan Jamie, Katie och de andra "tjejerna" och "killarna" sker på Instagram. Denna könsdubbla struktur är ett tema som framträder från seriens början och genom hela serien, och visar hur könsroller formas både i samhället och i skolan. När Jade – Katies nära vän – attackerar Ryan – Jamies nära vän – och slår honom, hånar en annan pojke Ryan mitt i elevbruset och säger:

"Just got banged by a girl, you sausage!"

Detta är ett informellt och nedsättande engelskt uttryck som används för att beskriva män som är klumpiga, tafatta eller osmidiga. Det speglar även den typ av kommunikation som förekommer bland eleverna på skolan, och det är detta Adam försöker förklara för sin pappa:

"80 % av kvinnorna attraheras av 20 % av männen. Kvinnor: du måste lura dem eftersom du aldrig kommer få dem på ett normalt sätt. 80 % av kvinnorna är utslutna, eller hon säger att han är en incel. Han säger att Jamie för alltid kommer vara en jungfru. Och alla de personerna har 'hearted', vilket betyder att de håller med henne."

Jamie, Ryan och förmodligen 80 % av pojkarna på skolan är inte attraktiva för tjejer. De är "klumpiga" män med svårigheter i relationer som sannolikt kvarstår hela livet, eller som det kallas, incels. Incel (förkortning för "involuntarily celibate") är en person som önskar en sexuell eller romantisk relation men som ofta, trots upprepade försök, inte lyckas få en. Begreppet uppstod på 1990-talet, ursprungligen som en stödgrupp för personer – både kvinnor och män – som kände sig ensamma och ofrivilligt utanför romantiska relationer. Med tiden har begreppet dock, särskilt på vissa internetforum, utvecklats till en subkultur dominerad av unga män. I denna miljö har bitterhet mot kvinnor, mot samhället och mot så kallade "framgångsrika" män blivit centrala teman. Typiska tankemönster hos incelmän är följande:

1. Kvinnohat.
2. Självbild som offer för ett orättvist "sexuellt marknadssystem", där de anser sig permanent utestängda på grund av utseende, låg status eller genetiska faktorer.
3. Hat mot normer och stark misstro mot råd om personlig utveckling, som att förbättra sitt självförtroende eller sin sociala kompetens – något de ofta betraktar som naivt eller meningslöst.

Trots att de flesta inom incelgrupper inte är våldsamma utan snarare djupt ensamma, deprimerade eller marginaliserade, finns det en risk för radikalisering och våldsbrott via onlineforum. Många av dessa män lider av låg självkänsla, social fobi eller depression. De kan sakna trygga anknytningsmönster från barndomen eller positiva manliga förebilder. Sökandet efter mening och identitet leder dem ofta till onlineforum, där de får bekräftelse även för destruktiva idéer. På samhällsnivå bidrar ökande isolering bland unga män, förändrade könsroller och osäkerhet kring maskulinitet till att vissa känner sig vilsna. Digitaliseringen av dejting förstärker denna upplevelse, eftersom relationer alltmer uppfattas som en konkurrensutsatt "marknad" där många känner sig osynliga eller bortvalda.

Har ni någon kännedom om Andrew Tate? I detta avsnitt nämner Misha honom, efter att Luke återgett Adams kommentarer, eftersom Andrew Tate kopplas till incel-konceptet. Han är en internetpersonlighet och tidigare världsmästare i kickboxning från USA och Storbritannien, som senare blev en kontroversiell figur på grund av sitt stöd för idéer kopplade till mansfären (the manosphere) och sina traditionella, omstridda synsätt på manlighet på sociala medier. Hans uttalanden har klassats som kvinnofientliga. Andrew Tate symboliserar en del av det mansdominerade onlineutrymmet och mansfären som påverkar tonåringar och unga vuxna.

I de dialoger som utväxlas mellan Luke och Ryan finns flera anmärkningsvärda tecken:

- Begreppet popularitet! Ryan är mycket nyfiken på att veta om Luke var populär när han var i samma ålder. För Ryan är popularitet ett viktigt begrepp.
- Samtal om känslor! Luke frågar Ryan: "Vad pratar du och Jamie om?"

Ryan svarar: "Vad vet jag, vi hänger bara."

Luke säger: "Det kanske verkar dumt för dig, men pratade Jamie med dig om sina känslor?" Ryan svarar: "Nej."

Här avser vi inte att diskutera huruvida Adams påståenden om att Katie ansåg att Jamie var en incel är sanna eller falska. Vi vill endast klargöra kopplingen mellan bilderna och de begrepp som presenteras:

1. Tonårspojkar som inte pratar med varandra om sina känslor. Vad gör de istället? De bara umgås. Hur lär de sig då emotionella färdigheter? Finns det ett samband med låg självkänsla, social fobi och depression?

Om ja, hur?

2. Vilken effekt kan låg självkänsla och social fobi ha på processen att uppfatta sig själv som offer i ett "orättvist sexmarknadssystem", vilket är en av egenskaperna hos en incel?

3. Hur kan känslan av att vara offer i ett orättvist sexmarknadssystem kopplas till kvinnohat och fientligt beteende mot kvinnor?

4. Diskutera lite om begreppet manosphären (the manosphere).

Adam hjälper Luke förstå symbolspråket inom sociala medier

4. En annan bild av faderskap

Om ni minns diskuterade vi i det första avsnittet begreppet faderskap och rollen som pappa. Här återvänder vi till det eftersom vi möter en annan modell av faderskap: Luke. Redan under de första minuterna av avsnitt 1 hör vi rösten från hans tonårsson. Pojken klagar över magont och skickar ett försiktigt meddelande till sin pappa, där han ber om att få stanna hemma från skolan. Luke svarar inte direkt på meddelandet, men berättar för sin kollega vad sonen har skrivit och tillägger:

"Jag är mycket mjukare än hans mamma."

Luke är polis men beskriver sig själv som en "mjuk" pappa – i praktiken en far som också är en nära och förtrolig vuxen i sitt barns liv. I det andra avsnittet, under de allra sista minuterna, ser vi hur Luke försöker återskapa rollen som pappa. Efter att ha arresterat Ryan och skickat honom till polisstationen stannar Luke själv utanför skolan och väntar på sin son Adam, för att sedan gå och äta lunch tillsammans på en restaurang. Varför gör Luke detta? Har den korta konversationen med Adam i skolan om kommunikationen mellan flickor och pojkar oroat honom? Ja, absolut. Under samma samtal frågade han Adam om han också hade upplevt något liknande Jamie, om han blivit mobbad på Instagram.

Han är en pappa som har insett att relationen med sin son befinner sig i ett dödläge och vet att det inte räcker att bara vara fader, även om han själv beskriver sig som en "mjuk" pappa. Han behöver återskapa relationen med sin son, prata med honom och spendera tid tillsammans. När de sätter sig i bilen på väg till restaurangen pratar de om detaljer: fransklektionen Adam lär sig, den kinesiska restaurangen de ska till, vilken mat de vill äta, och till och med varför Adam tycker om just den maten. Med andra ord övergår han till en kamratlig relation med sin son, vilket är en utgångspunkt för en god och "ny maskulinitet" och papparrollen.

Varför är det viktigt att de pratar om detaljer i denna pappa-son-relation? Vill regissören visa att det finns ett samband mellan relationen mellan fäder och söner och problem som isolering, depression, ensamhet, låg självkänsla och kvinnohat?

Diskussion

- Vad visar samtalet mellan Adam och Luke om kommunikationen mellan flickor och pojkar på Instagram, och vilken betydelse har det för självkänsla, kamrattryck och könsnormer?
- Hur kan erfarenheten av begränsade sociala relationer och känslomässig frustration bidra till utvecklingen av kvinnofientliga attityder eller "incel"-tankar hos ungdomar?
- Hur visar elevernas beteende och lärarnas samt polisens reaktioner konflikten mellan skolans ordning och elevernas kreativitet eller motstånd? Hur kopplas detta till dialoger och bilder i Pink Floyds "Another Brick in the Wall"?